

Zvířata jsou stejně jako člověk živými tvory, schopnými na různém stupni pociťovat bolest a utrpení, a zaslouhují si proto pozornost, péči a ochranu ze strany člověka.

(Preambule zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání).

ÚSTŘEDNÍ KOMISE PRO OCHRANU ZVÍŘAT (ÚKOZ)

je orgánem státní správy v oblasti ochrany zvířat podle zákona na ochranu zvířat proti týrání. Činnost ÚKOZ i její složení je mezirezortní, a proto má v rámci ministerstva zemědělství, kde sídlí, samostatné postavení.

Členy komise jsou odborníci ze státních orgánů a občanských sdružení, která se zabývají ochranou zvířat, jmenovaní ministrem zemědělství po dohodě s ministrem životního prostředí. ÚKOZ má jako své pracovní orgány 4 výbory: pro ochranu hospodářských zvířat, volně žijících zvířat, zvířat v zájmových chovech a pokusných zvířat.

ÚKOZ projednává, koordinuje a kontroluje plnění úkolů ochrany zvířat a předkládá příslušným státním orgánům návrhy na nezbytná opatření; vede ústřední evidenci počtu použitých pokusných zvířat; stanovuje podmínky pro akreditaci uživatelských, chovných a dodavatelských zařízení a rozhoduje o jejím udělení, případně odnětí; provádí zkoušky pracovníků dozoru nad ochranou zvířat, osob provádějících pokusy na zvířatech a osob přepravujících zvířata; schvaluje z hlediska dodržování zákona na ochranu zvířat proti týrání řády ochrany zvířat při chovu, svodu nebo veřejném vystoupení; vydává písemné vyjádření ve schvalovacím řízení zoologických zahrad; jmenuje posuzovatele pro akreditační řízení uživatelských, chovných nebo dodavatelských zařízení a metodicky je řídí a kontroluje.

ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY V OBLASTI OCHRANY ZVÍŘAT (stav k 1.6.2007)

Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění zákona č. 162/1993 Sb., zákona č. 193/1994 Sb., zákona č. 243/1997 Sb., nálezů Ústavního soudu č. 30/1998 Sb., zákona č. 77/2004 Sb., zákona č. 413/2005 Sb. a zákona č. 77/2006 Sb. Účelem zákona je chránit zvířata, jež jsou živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení, před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu, pokud byly způsobeny, byť i z nedbalosti, člověkem. Zákon stanoví, které činnosti jsou považovány za týrání zvířat, důvody k usmrcení zvířete, upravuje ochranu zvířat při usmrcování, použití znečitlivnění, ochranu zvířat při veřejném vystoupení a svodu zvířat, povinnosti pořadatelů těchto akcí, ochranu zvířat při přepravě. Stanoví podmínky, které je nutno dodržovat při chovu hospodářských zvířat, zvířat v zájmových chovech a volně žijících zvířat, podmínky chovu a ochrany pokusných zvířat. Dále zákon stanoví orgány ochrany zvířat a jejich působnost, upravuje rovněž správní delikty a přestupky na úseku ochrany zvířat.

Vyhláška č. 75/1996 Sb., kterou se stanoví nebezpečné druhy zvířat, uvádí druhy zvířat, která vzhledem ke svým biologickým vlastnostem mají zvláštní nároky na zacházení, umístění, krmení, napájení, případně ošetřování, jsou běžně způsobilá ohrozit zdraví nebo život člověka.

Vyhláška č. 192/2004 Sb., o ochraně zvířat při chovu, veřejném vystoupení nebo svodu, stanoví podmínky pro schválení řádu ochrany zvířat při veřejném vystoupení nebo svodu zvířat pro osoby, které pořádají veřejné vystoupení nebo svod, a pro schválení řádu ochrany zvířat při chovu pro chovatelská sdružení a organizace nebo podnikatele, kteří se zabývají chovem zvířat, a podmínky předkládání informací a dokladů pracovníkům orgánů ochrany zvířat provádějícím dozor.

Vyhláška č. 193/2004 Sb., o ochraně zvířat při přepravě, stanoví podmínky odborné přípravy a získání osvědčení o odborné kvalifikaci dopravce přepravujícího zvířata, podrobné požadavky na nakládací zařízení, spotřebu vody a prostor při přepravě a obsahuje ustanovení pro jednotlivé druhy přepravy (železniční, silniční, leteckou a lodní).

Vyhláška č. 207/2004 Sb., o ochraně, chovu a využití pokusných zvířat, stanoví podmínky ochrany, chovu a využití pokusných zvířat, zejména požadavky na prostory a budovy pro zvířata, péči o zdraví zvířat, ochranu při jejich přepravě, při provádění pokusů, náležitosti projektu pokusů, náležitosti žádosti o udělení akreditace uživatelskému zařízení a osvědčení chovnému a dodavatelskému zařízení, rozsah a způsob zkoušek odborných znalostí nezbytných pro osvědčení odborné způsobilosti k práci se zvířaty.

Vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění vyhlášky č. 425/2005 Sb., stanoví minimální standardy, podle kterých se chovají hospodářská zvířata s ohledem na druh a hmotnostní kategorii a další specifické požadavky na jejich ochranu a pohodu. Týká se ochrany a chovu skotu, prasat, ovcí a koz, koní, drůbeže, běžců ve farmovém chovu, kožešinových zvířat ve farmovém chovu, jelenovitých ve farmovém chovu.

Vyhláška č. 382/2004 Sb., o ochraně hospodářských zvířat při porážení, utrácení nebo jiném usmrcování, ve znění vyhlášky č. 424/2005 Sb., stanoví odbornou způsobilost osob, které provádějí na jatkách porážku jatečných zvířat, a dále upravuje vykládku, přehánění, ustájení včetně přechovávání ryb, fixaci, omračování, vykrvování, porážku, utrácení nebo jiné usmrcování hospodářských zvířat.

Vyhláška č. 346/2006 Sb., o stanovení bližších podmínek chovu a drezúry zvířat, se vztahuje pouze na původně volně žijící zvířata, nikoliv na jiné druhy zvířat, která jsou používána k drezúře. Drezúrovanými zvířaty se pro účely této vyhlášky rozumí volně žijící zvířata, která jsou vychovávána, cvičena a používána k drezúře. Vyhláška stanoví podmínky chovu a drezúry cirkusových zvířat a zvířat používaných pro komerční účely, jejichž výcvik a drezúra nebyla zákonem zakázána.

Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97 upravuje podmínky pro přepravu zvířat, která se uskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností v rámci Evropské Unie, stanoví také požadavky na přepravce a jejich povolení, požadavky na osoby, které zacházejí se zvířaty, a jejich školení, požadavky na schválení dopravních prostředků.

OPUŠTĚNÁ A TOULAVÁ ZVÍŘATA

Opuštěným zvířetem je zvíře původně v lidské péči, které není pod přímou kontrolou nebo dohledem chovatele, a ze zjištěných skutečností vyplývá, že ho jeho chovatel opustil s úmyslem se jej zbavit nebo je vyhnal.

Nikdo nesmí zvíře opustit s úmyslem se ho zbavit nebo je vyhnat. Kdo poruší tuto povinnost, dopustí se přestupku, a bude mu uložena pokuta.

Toulavým zvířetem je zvíře v lidské péči, které není pod trvalou kontrolou nebo dohledem chovatele a které se pohybuje volně mimo své ustájení, výběh, nebo mimo obydlí svého chovatele. Jedná se především o zvířata, která jejich chovatel nezabezpečil proti úniku, např. může jít o volně pobíhající psy nebo skot. Jde tedy o situaci, kdy chovateli zvíře jen dočasně uteklo.

Významná v těchto souvislostech je evidence zvířat spojená s jejich označováním, která umožní návrat toulavého zvířete k jeho chovateli, aniž by zvíře muselo skončit v útulku jako zvíře opuštěné, a v případě opuštění zvířete může být snadno nalezen jeho majitel.

Opuštěné nebo toulavé zvíře si nálezece nemůže ponechat. Kdo si nalezené zvíře ponechá, vystavuje se možnosti postihu podle zákona o přestupcích, nebo podle trestního zákona. **Opuštěné nebo toulavé zvíře je tedy nutné odevzdat na obecním úřadě nebo je předat do obecního útulku.** Obecní úřad má povinnost se o zvíře postarat. Utrácení opuštěných zvířat po určité době, např. po uplynutí karantény, zákon nedovoluje. Nepřihlásí-li se o nalezené zvíře vlastník do 6 měsíců od odevzdání, připadá zvíře do vlastnictví obce.

Kdo neučiní opatření proti úniku zvířat, poruší zákon na ochranu zvířat proti týrání, podle něhož je každý povinen učinit opatření proti úniku zvířat v zájmových chovech. Chovatelé jsou povinni učinit opatření nezbytná pro zabránění úniku hospodářských zvířat nebo zabezpečit objekt před únikem chovaných pokusných zvířat. **Zabránit úniku zvířat je důležité mimo jiné i pro bezpečnost zvířete** (např. možnost sražení autem apod.), **toulavé zvíře může být i usmrceno podle zákona o myslivosti.**

ZRANĚNÁ ZVÍŘATA

V případě nálezu **zraněného zvířete** poradí inspektoráty veterinární správy, odbory životního prostředí krajských úřadů a pověřených obcí a orgány policie.

V případě nálezu **zraněného volně žijícího zvířete** je třeba se obrátit na nejbližší stanici pro handicapované živočichy (Národní síť stanic Českého svazu ochránců přírody) nebo kontaktovat přímo ústředí ČSOP, případně blízkou zoologickou zahradu. Není vhodné se s nalezenými volně žijícími zvířaty obracet na útulky určené pro psy a kočky, neboť nejsou vybaveny k péči o tato zvířata. Taková zvířata si

ovšem nelze ponechat; problém je upraven zákonem o myslivosti a zákonem o ochraně přírody a krajiny a příslušnou vyhláškou.

NA KTERÉ ORGÁNY SE OBRÁTIT, VÍME-LI O TÝRANÉM ZVÍŘETI

1. Krajské veterinární správy vykonávají dozor nad dodržováním povinností v oblasti ochrany zvířat. Odborní pracovníci veterinární správy po oznámení posoudí, zda dochází k týrání zvířete, a proto je vhodné obrátit se především na ně. Zjistí-li, že skutečně dochází k týrání zvířat, informují obec nebo policii, aby mohlo být zahájeno řízení. Upozornit orgány veterinární správy je vhodné také proto, že na návrh příslušného orgánu veterinární správy může obec nařídít odebrání týraného zvířete, vyžaduje-li to jeho zdravotní stav.
2. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností projednávají přestupky a správní delikty dle zákona na ochranu zvířat proti týrání.
3. Policie ČR se zabývá případy, kdy je podezření, že došlo k trestnému činu týrání zvířat podle trestního zákona.

Další informace o oblasti ochrany zvířat, o činnosti ÚKOZ, znění právních předpisů zabývajících se ochranou zvířat, stanoviska ÚKOZ, adresy zařízení pro záchranu zvířat i množství jiných informací naleznete na internetové adrese <http://www.ukoz.mze.cz/>

Ústřední komise pro ochranu zvířat
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
e-mail: ukoz@mze.cz, tel.: 221 812 326